

**CARTEA ALBĂ ÎN ARHITECTURA DE APĂRARE ȘI
SECURITATE A EUROPEI. PLANUL DE ÎNARMARE A EUROPEI
– READINESS PLAN 2030 –
IMPLICAȚII PENTRU ROMÂNIA**

**WHITE PAPER ON EUROPE'S DEFENCE AND SECURITY
ARCHITECTURE. EUROPE'S ARMS PLAN – R
EADINESS PLAN 2030 – IMPLICATIONS FOR ROMANIA**

*Maior (r.) dr. SÎNZIANA IANCU**

Rezumat: Cartea Albă a Apărării Europene și planul de reînarmare „ReArm Europe – Readiness 2030” reprezintă două instrumente esențiale concepute pentru a consolida postura de securitate și apărare a Uniunii Europene (UE) într-un mediu strategic din ce în ce mai volatil. În timp ce Busola Strategică oferă viziunea generală pentru securitatea și apărarea UE, Cartea Albă transpune această viziune în priorități concrete de dezvoltare a capacităților, iar ReArm Europe operează la nivel operațional prin măsuri industriale, financiare și tehnologice menite să consolideze nivelul de pregătire în domeniul apărării până în anul 2030.

Pentru România, situată pe flancul estic al UE și NATO, aceste inițiative au implicații semnificative. În primul rând, ele oferă oportunități pentru consolidarea capacităților naționale de apărare prin sprijinirea investițiilor în sisteme critice și prin încurajarea cooperării transfrontaliere în domeniul achizițiilor, inovării și dezvoltării comune. În al doilea rând, ReArm Europe oferă un cadru pentru stimularea industriei românești de apărare, prin integrarea acesteia în lanțurile europene de aprovizionare și reducerea dependenței de actori externi. În al treilea rând, alinierea la aceste instrumente consolidează interoperabilitatea cu forțele NATO, întărește descurajarea în fața amenințărilor regionale și crește profilul strategic al României în cadrul UE.

În cele din urmă, implementarea eficientă va depinde de coerența planificării naționale, de angajamentul financiar și de modernizarea industrială. Pentru România, implicarea activă în aceste inițiative nu este doar benefică, ci necesară pentru consolidarea posturii de apărare și pentru contribuția la reziliența strategică europeană.

Cuvinte cheie: Carte Albă, apărare europeană, reînarmare, securitate, dezvoltare, capacități.

Abstract: The European Defence White Paper and the rearmament plan “ReArm Europe – Readiness 2030” are two essential instruments designed to strengthen the security and defence posture of the European Union (EU) in an increasingly volatile strategic environment. While the Strategic Compass provides the overall vision for the EU’s security and defence, the White Paper translates this vision into concrete capability development priorities, and ReArm Europe operates at the operational level through industrial, financial and technological measures aimed at strengthening the level of defence readiness by 2030.

* Ministru consilier, Ministerul Afacerilor Externe, membru corespondent al Academiei de Științe ale Securității Naționale, email: iancu_sanziana@yahoo.com.

For Romania, located on the eastern flank of the EU and NATO, these initiatives have significant implications. First, they offer opportunities for strengthening national defence capabilities by supporting investments in critical systems and by encouraging cross-border cooperation in the field of acquisitions, innovation and joint development. Secondly, ReArm Europe provides a framework for boosting the Romanian defence industry, by integrating it into European supply chains and reducing dependence on external actors. Thirdly, alignment with these instruments strengthens interoperability with NATO forces, strengthens deterrence against regional threats and raises Romania's strategic profile within the EU.

Ultimately, effective implementation will depend on coherence in national planning, financial commitment and industrial modernisation. For Romania, active involvement in these initiatives is not only beneficial, but necessary for strengthening its defence posture and contributing to European strategic resilience.

Keywords: *White Paper, European defense, rearmament, security, development, capabilities.*

I. DE CE ESTE NECESARĂ CARTEA ALBĂ A APĂRĂRII?

I.1. Principalele provocări de securitate menționate în Cartea Albă

Cartea Albă a Apărării evidențiază principalele provocări de securitate cu care se confruntă statele UE. Documentul a fost publicat la data de 19 martie 2025. În introducerea documentului se afirmă că „o nouă ordine internațională va fi creată în a doua jumătate a acestui deceniu”.¹

Amenințările de securitate generate de actori din afara UE au avut un impact semnificativ asupra sistemului politic european, având totodată efecte negative asupra creșterii economice, „în condițiile în care populația se teme de consecințele unei rupturi a ordinii internaționale cauzate de comportamentul actorilor ostili”.² În acest context, Europa trebuie să fie pregătită să facă față unor astfel de provocări și, totodată, să devină parte activă a noii ordini internaționale, nu doar un simplu martor al schimbărilor globale.

Cartea Albă identifică Federația Rusă (F. Rusă) și Republica Populară Chineză (R.P. Chineză) drept state care reprezintă amenințări la adresa securității Europei, deși, în cazul celei din urmă, este subliniată și importanța relațiilor comerciale dintre R.P. Chineză și majoritatea statelor europene.

Astfel, F. Rusă va continua să își extindă economia de război, beneficiind de sprijin ferm din partea aliaților săi apropiați, precum Belarus, Republica Populară Democrată Coreeană (Coreea de Nord) și Iran. De asemenea, F. Rusă „și-a extins masiv capacitatea de producție a industriei militare, cu o cheltuială estimată în 2024 de aproximativ 40% din bugetul

¹ Comisia Europeană, *JOINT WHITE PAPER for European Defence Readiness 2030*, p. 1, disponibil la https://defence-industry-space.ec.europa.eu/document/download/30b50d2c-49aa-4250-9ca6-27a0347cf009_en?filename=White%20Paper.pdf, accesat la 05.11.2025.

² *Ibidem*, p. 3.

federal rus și până la 9% din PIB (în creștere de la 6% în 2023) alocate apărării”³. În anul 2025, se estimează că F. Rusă va depăși cheltuielile de apărare ale statelor membre ale UE în termeni de paritate a puterii de cumpărare.

F. Rusă a arătat în mod clar că, din perspectiva sa, conflictul cu Occidentul există și este în desfășurare. În viitorul previzibil, F. Rusă va continua să reprezinte o amenințare semnificativă la adresa securității Europei, în special în ceea ce privește postura sa nucleară și dislocarea armelor nucleare în Belarus. Potrivit Cărții Albe, în cazul în care F. Ruse i se va permite să își atingă obiectivele în Ucraina, nu ar trebui să surprindă pe nimeni dacă ambițiile sale teritoriale se vor extinde dincolo de acest spațiu. De ce se întâmplă acest lucru? Deoarece este vorba despre un regim autoritar, cu aspirații istorice, care alimentează constant instabilitatea și tensiunile în proximitatea sa geografică, inclusiv în vecinătatea UE (fie că este vorba despre Balcanii de Vest, Georgia, Republica Moldova sau Armenia).

În același timp, R.P. Chineză reprezintă un partener comercial major pentru UE, însă își extinde rapid propriile capacități, începând cu cele militare, inclusiv nucleare, și continuând cu cele spațiale și cibernetice. În acest context, își majorează semnificativ cheltuielile de apărare, într-un cadru caracterizat de lipsă de transparență. În prezent, aceasta are „al doilea cel mai mare buget militar din lume, depășind cheltuielile militare combinate ale tuturor celorlalte state din Asia de Est”⁴.

În ceea ce privește cheltuielile de apărare ale UE, acestea au crescut cu aproximativ **31% începând cu anul 2021**, ajungând la **1,9% din PIB-ul agregat al UE (326 miliarde euro) în 2024**, dintre care aproximativ **102 miliarde euro** reprezintă investiții. Totuși, această sumă rămâne considerabil mai mică decât cheltuielile totale de apărare ale SUA, ale F. Ruse sau ale R.P. Chineze. Prin urmare, procesul de construire a unei apărări europene puternice va necesita „investiții masive și susținute, atât publice, cât și private”⁵.

Cartea Albă prezintă o serie de măsuri esențiale pentru securitatea Europei, pentru reducerea deficitului de capacități critice și pentru consolidarea unei baze industriale solide în domeniul apărării. Documentul propune modalități prin care statele membre ar putea realiza investiții substanțiale în apărare, atât prin achiziția de sisteme de apărare, cât și prin consolidarea pregătirii pe termen lung a industriei europene de apărare.

³ *Ibidem*, p. 4.

⁴ *Idem*.

⁵ SOARE, Andreea, *White Paper on Defence: It is time for Europe to arm itself. The United States believes it is too engaged in European security and is reducing its role as Europe's security guarantor (Carta Albă a Apărării: Este momentul ca Europa să se înarmeze. SUA cred că sunt prea angajate în securitatea europeană și reduc rolul de garant al securității Europei)*, în Monitor of Defense and Security (Monitorul Apărării și Securității), 20.03.2025, disponibil la <https://monitorulapararii.ro/carta-alba-a-apararii-este-momentul-ca-europa-sa-se-inarmeze-sua-cred-ca-sunt-prea-angajate-in-securitatea-europeana-si-reduc-rolul-de-garant-al-1-57964>, accesat la 05.11.2025.

Prin urmare, Europa trebuie să investească în consolidarea nivelului de securitate și apărare al continentului și să continue eforturile de contracarare a amenințărilor majore, materializate în conflicte desfășurate pe teritoriul său sau în proximitatea acestuia.

În acest sens, Cartea Albă evidențiază mai multe direcții principale de acțiune⁶:

**Abordarea deficitului de capabilități, cu accent pe capabilitățile critice identificate de statele membre.*

**Sprijinirea industriei europene de apărare prin agregarea cererii și prin creșterea achizițiilor publice colaborative.*

**Sprijinirea Ucrainei prin consolidarea asistenței militare și aprofundarea integrării dintre industria europeană de apărare și cea ucraineană.*

**Dezvoltarea pieței europene a apărării la nivelul UE, inclusiv prin simplificarea cadrului de reglementare.*

**Accelerarea transformării domeniului apărării prin inovare disruptivă, inclusiv în domenii precum inteligența artificială și tehnologiile cuantice.*

**Creșterea nivelului de pregătire al Europei pentru scenariii de tip „worst-case”, prin îmbunătățirea mobilității militare, constituirea de stocuri strategice și consolidarea frontierelor externe, în special a frontierei terestre cu Federația Rusă și Belarus.*

**Consolidarea parteneriatelor cu state care împărtășesc aceleași valori și interese la nivel global.*

I.2. Rolul organismelor UE în domeniul apărării și al nivelului de pregătire al Europei

Cartea Albă abordează, de asemenea, competiția tehnologică globală, care face și mai necesară consolidarea doctrinei și a proceselor de planificare la nivelul UE. Într-o lume marcată de interese geopolitice divergente și de schimbări politice rapide, amenințările hibride persistente, precum atacurile cibernetice, interferențele electronice asupra sistemelor globale de navigație și satelitare, activitățile de sabotaj, campaniile de manipulare și dezinformare, precum și spionajul politic și industrial, devin priorități majore în efortul de construire a unui mediu de securitate mai sigur.

Întrebarea esențială este: ***Cum vor putea statele membre să gestioneze ansamblul amenințărilor, riscurilor și vulnerabilităților și cum vor arăta măsurile, soluțiile și strategiile necesare?*** Termeni precum „cooperare, guvernanta și reziliență” au devenit concepte-cheie la nivel global, însă rămâne de văzut dacă acestea sunt suficiente. Aceste întrebări vor trebui abordate, mai devreme sau mai târziu, de către toate statele membre ale UE, precum și de instituțiile și structurile de guvernanta ale Uniunii, în contextul în care conflictele devin din ce în ce mai frecvente.

⁶ Comisia Europeană, Reprezentanța României, *Comisia prezintă Cartea albă pentru apărarea europeană și Planul de reînarmare a Europei „ReArm Europe – Readiness 2030”*, disponibil la https://romania.representation.ec.europa.eu/news/comisia-prezinta-carta-alba-pentru-apararea-europeana-si-planul-de-reinarmare-europei-rearm-europe-2025-03-19_ro, accesat la 06.11.2025.

Deși conceptele de cooperare, guvernanță și reziliență sunt necesare, ele nu sunt suficiente în sine. Succesul va depinde de investiții susținute în domeniul apărării, de o integrare mai profundă în lanțurile de achiziție și producție, de dezvoltarea unor arhitecturi solide de apărare împotriva amenințărilor hibride și cibernetice, de evaluări rapide și comune ale amenințărilor, de procese decizionale accelerate și mai puțin constrânse de logica interguvernamentală, precum și de o complementaritate consolidată între UE și NATO.

Cele patru instituții decizionale ale UE – Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană⁷ – reprezintă principalele structuri instituționale capabile să gestioneze și să aplice o abordare strategică structurată pe trei direcții: orientare strategică, mecanisme de decizie și alocare de resurse. Deși concepte precum **cooperarea, guvernanța și reziliența** au devenit imperative recurente în politicile europene, eficiența acestora va depinde de profunzimea implementării, gradul de convergență între statele membre și disponibilitatea resurselor politice și financiare, toate acestea rămânând, în prezent, distribuite neuniform în cadrul UE. Consiliul European poate juca un rol esențial în definirea percepțiilor colective asupra amenințărilor, în orientarea acordului privind prioritățile de investiții (*de exemplu, reducerea deficitului de capabilități militare sau consolidarea industriei de apărare*) și în consolidarea alinierii cu NATO.

Parlamentul European acționează prin mecanisme de supraveghere, autoritate bugetară și mesaje politice. De asemenea, poate promova cadre de guvernanță coerente, poate solicita responsabilitate în utilizarea fondurilor destinate apărării și poate susține aprofundarea cooperării cu NATO și cu partenerii și aliații de încredere. Influența Parlamentului European rămâne în mare parte indirectă, însă aceasta este în creștere rapidă, în special în domeniul bugetar. În acest context, negociatorii Consiliului UE și ai Parlamentului European au ajuns la un acord provizoriu privind măsuri destinate stimulării investițiilor în domeniul apărării în cadrul actualului buget al UE, pentru implementarea planului *ReArm Europe*, o inițiativă a UE menită să crească cheltuielile pentru apărare și să consolideze capabilitățile militare ale UE.⁸

Acordul include o decizie de etapă importantă pentru implementarea planului *ReArm Europe* și pentru progresul UE în direcția creșterii nivelului de pregătire în domeniul apărării până în anul 2030, asociind totodată Ucraina la Fondul European de Apărare, fapt care subliniază angajamentul

⁷ UE, *Types of institutions and bodies*, disponibil la https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_en, accesat la 05.11.2025.

⁸ Consiliul European, *EU investments in defence: Council and Parliament agree to support faster, more flexible and coordinated investments in European defence*, - updated press release la 07.11.2025, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/11/05/eu-investments-in-defence-council-and-parliament-agree-to-support-faster-more-flexible-and-coordinated-investments-in-european-defence/>, accesat la 07.11.2025.

durabil al UE față de securitatea, reziliența și integrarea treptată a Ucrainei în baza industrială europeană de apărare.⁹

În plus, co-legislatorii au decis extinderea sprijinului financiar al UE, prin programul *Horizon Europe*, pentru companiile implicate în domeniul apărării, menținând în mare măsură regulile de eligibilitate deja existente în instrumentele europene precum SAFE (*Security Action for Europe Instrument*) și EDIP (*European Defence Industry Programme*).

De asemenea, Comisia Europeană are capacitatea de a dezvolta instrumente pentru consolidarea industrială (precum *ReArm Europe* și *EDIP*), de a întări ecosistemele de inovare *dual-use* și, nu în ultimul rând, de a consolida securitatea cibernetică. Principala provocare a acesteia va fi transformarea piețelor naționale fragmentate într-o bază industrială de apărare cu adevărat integrată la nivel european.

Consiliul UE poate influența politicile prin funcțiile sale legislative și de coordonare. Capacitatea sa de răspuns va depinde de integrarea proceselor naționale de planificare a apărării, de perfecționarea mecanismelor de solidaritate în gestionarea crizelor, precum și de avansarea mobilității militare, a sinergiilor în domeniul achizițiilor și a protecției infrastructurilor critice.

În plus, UE a creat trei agenții specializate care îndeplinesc sarcini tehnice, științifice și manageriale, având misiunea de a sprijini statele membre în implementarea Politicii Externe și de Securitate Comune (PESC):

- Agenția Europeană de Apărare (*European Defence Agency – EDA*) – implicată în cooperarea militară dintre statele membre ale UE, în dezvoltarea capabilităților de apărare și în promovarea cercetării și tehnologiei în domeniul apărării;
- Institutul Uniunii Europene pentru Studii de Securitate (*European Union Institute for Security Studies – EUISS*) – furnizează analize privind politica externă, de securitate și apărare, contribuind la dezbaterile privind strategia de securitate la nivel european și global;
- Centrul Satelitar al Uniunii Europene (*European Union Satellite Centre – SatCen*) – oferă produse de informații geospațiale prin analiza datelor provenite de la sateliți de observare a Pământului și emite avertizări timpurii pentru factorii de decizie privind posibile crize, sprijinind astfel acțiunile diplomatice, economice și umanitare.

Conflictele devin din ce în ce mai frecvente și capătă dimensiuni hibride care estompează granițele dintre pace și război. În acest context, toate organismele UE capătă o importanță majoră în gestionarea incidentelor problematice din spațiul european, în identificarea mecanismelor de reacție (*de exemplu, sancțiuni economice*) sau în combaterea deficitului de coeziune dintre statele membre.

Acest context impune ca UE să depășească simpla aliniere retorică și să treacă la transformări structurale reale. Mai devreme sau mai târziu, UE

⁹ Idem.

va trebui să decidă dacă își propune să devină un actor strategic sau dacă va rămâne un spațiu strategic în care alți actori își proiectează influența.

Cartea Albă are o importanță deosebită deoarece identifică nevoile de securitate și apărare ale statelor membre ale Uniunii Europene, în vederea asigurării unei descurajări eficiente în fața unui posibil conflict, după cum urmează^{10 11}:

**Apărare aeriană și antirachetă*: dezvoltarea unui sistem integrat și multistrat de apărare aeriană și antirachetă, capabil să protejeze împotriva întregului spectru de amenințări aeriene (rachete de croazieră, rachete balistice și hipersonice, aeronave și sisteme aeriene fără pilot – UAS).

**Sisteme de artilerie*: sisteme avansate de luptă, inclusiv sisteme moderne de artilerie și rachete cu rază lungă de acțiune, concepute pentru a executa lovituri precise la distanță mare împotriva țintelor terestre (*precision strike*).

**Muniții și rachete*: pe baza inițiativei Serviciului European de Acțiune Externă „*Ammunition Plan 2.0*”, constituirea unui stoc strategic de muniții, rachete și componente, împreună cu dezvoltarea unei capacități industriale suficiente de producție în domeniul apărării, care să permită reconstituirea rapidă a stocurilor.

**Drone și sisteme anti-dronă*: sisteme fără pilot, inclusiv vehicule aeriene, terestre, de suprafață și subacvatice, care pot fi controlate de la distanță sau pot opera autonom prin utilizarea unor software-uri și senzori avansați, sporind capabilitățile oferite de aceste tehnologii (*de exemplu, conștientizarea situațională și supravegherea*).

**Mobilitate militară*: dezvoltarea unei rețele la nivelul UE de coridoare terestre, aeroporturi, porturi maritime și elemente logistice de sprijin, care să faciliteze transportul rapid și fără obstacole al trupelor și echipamentelor militare în interiorul UE și către state partenere.

**Inteligență artificială, tehnologii cuantice, cyber și război electronic*: aplicații militare bazate pe inteligență artificială și calcul cuantic; sisteme electronice avansate la nivelul UE destinate protejării și asigurării utilizării neîngrădite a spectrului electromagnetic pentru forțele și operațiile terestre, aeriene, spațiale și navale; capacitatea de a suprima, perturba sau nega utilizarea spectrului electromagnetic de către adversar; protejarea libertății de acțiune în spațiul cibernetic și asigurarea accesului neîngrădit la capabilitățile cibernetic. Atât capabilitățile cibernetic defensive, cât și cele ofensive sunt necesare pentru a asigura protecția și libertatea de manevră în spațiul cibernetic.

**Capabilități strategice și protecția infrastructurii critice*: inclusiv, dar fără a se limita la, capacități de transport aerian strategic și aeronave pentru realimentare în aer, capabilități de informații și supraveghere, conștientizare a domeniului maritim, utilizarea și protejarea spațiului

¹⁰ SOARE, Andreea, *op. cit.*

¹¹ Comisia Europeană, JOINT WHITE PAPER for European Defence Readiness 2030, pp. 6-7, *loc.cit.*

cosmic, precum și alte active securizate de comunicații și infrastructura de combustibil militar.

Cartea Albă a Apărării subliniază că, prin stabilirea unor standarde adecvate pentru accelerarea investițiilor în sectorul apărării, prin oferirea unei predictibilități sporite industriei și prin reducerea birocrăției, UE va sprijini statele membre să atingă un nivel deplin de pregătire până în anul 2030¹².

Prin stabilirea unui plan de reînarmare și de consolidare a apărării Europei, menit să răspundă amenințărilor iminente sau pe termen mediu, Cartea Albă evidențiază mai multe strategii considerate prioritare¹³:

*Statele membre sunt așteptate să solicite activarea Clauzei Naționale de Excepție (*National Escape Clause*) până la sfârșitul lunii aprilie.

*Consiliul UE este așteptat să adopte cu prioritate proiectul de regulament privind *Security Action for Europe* (SAFE).

*Co-legislatorii sunt așteptați să adopte Programul European pentru Industria de Apărare (*European Defence Industry Programme – EDIP*) înainte de vară, inclusiv instrumentul său dedicat sprijinirii Ucrainei (*Ukraine Support Instrument – USI*).

*Co-legislatorii sunt invitați, de asemenea, să examineze cu prioritate modificările aduse Fondului European de Dezvoltare Regională, care urmează să fie propuse până la sfârșitul lunii martie 2025. În urma evaluării intermediare a politicilor de coeziune, autoritățile naționale, regionale și locale vor putea aloca în mod voluntar fonduri din programele existente către priorități emergente, inclusiv consolidarea capacităților de apărare și securitate.

*Statele membre sunt invitate să intensifice rapid achizițiile colaborative în domeniul apărării, în conformitate cu obiectivul de cel puțin 40% propus de Strategia Europeană pentru Industria de Apărare (*European Defence Industry Strategy – EDIS*), inclusiv sub egida instrumentului SAFE.

*Statele membre sunt așteptate să convină rapid asupra unei noi inițiative ambițioase de sprijin militar pentru Ucraina, care să includă muniții de artilerie, sisteme de apărare aeriană și programe de tip „*train and equip*”.

*Comisia Europeană va promova integrarea industriei de apărare ucrainene în Piața Unică, va sprijini extinderea coridoarelor de mobilitate militară către Ucraina și va analiza posibilitatea accesului Ucrainei la servicii guvernamentale europene bazate pe infrastructură spațială.

*Comisia solicită Consiliului guvernatorilor Băncii Europene de Investiții să intensifice urgent sprijinul acordat industriei europene de apărare, în special prin reducerea listei activităților excluse și prin creșterea volumului finanțărilor disponibile.

¹² *Ibidem*, p. 5.

¹³ *Ibidem*, p. 21.

*Comisia va lansa imediat un Dialog Strategic cu industria de apărare, apelând, după caz, la expertiza Agenției Europene de Apărare (EDA) sau a Statului Major Militar al UE.

*Comisia va prezenta, până în iunie 2025, o propunere de simplificare legislativă intitulată *Defence Omnibus Simplification*.

*UE va prezenta în 2025 o Foaie de parcurs tehnologică europeană în domeniul armamentului, privind investițiile în capacități tehnologice avansate cu utilizare duală.

*Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant vor adopta, până la sfârșitul anului 2025, o comunicare comună privind mobilitatea militară, însoțită de propunerile legislative necesare.

Cartea Albă a Apărării concluzionează că o creștere semnificativă a cheltuielilor pentru apărare ar genera beneficii economice ample, stimulând competitivitatea, ocuparea forței de muncă și progresul tehnologic în multiple industrii, de la aeronautică și construcții navale până la oțel, spațiu, transport și inteligență artificială. Dacă acest impuls este valorificat în mod eficient, el ar putea consolida considerabil reziliența Europei într-un mediu global din ce în ce mai marcat de amenințări.

II. Rolul României în cadrul agendei UE

În domeniul securității, UE urmărește să devină un actor mai capabil și mai autonom, în special prin consolidarea Politicii de Securitate și Apărare Comune (PSAC). Inițiative precum PESCO (*Cooperarea Structurată Permanentă*), Busola Strategică (*Strategic Compass*) și Fondul European de Apărare (*European Defence Fund*) sunt menite să consolideze cooperarea în domeniul apărării între statele membre și să reducă fragmentarea existentă pe piața europeană a apărării.¹⁴ Conceptul de autonomie strategică nu implică o separare de NATO, ci, mai degrabă, consolidarea capacității Europei de a acționa autonom în vecinătatea sa sau în sprijinul Alianței transatlantice.

Pentru România, participarea activă la aceste structuri reprezintă atât o oportunitate de modernizare a forțelor armate și a industriei naționale de apărare, cât și un instrument politic de influențare a proceselor decizionale privind politicile europene de securitate. Ca participant activ în proiectele PESCO, România este implicată în inițiative care vizează mobilitatea militară, dezvoltarea capacităților de apărare cibernetică și instruirea personalului militar. În același timp, România beneficiază de sprijin financiar prin Fondul European de Apărare pentru modernizarea industriei de apărare și consolidarea propriilor capacități.¹⁵

¹⁴ European External Action Service, The Diplomatic Service of the European Union, *A Strategic Compass for Security and Defence*, disponibil la https://www.eeas.europa.eu/eeas/strategic-compass-security-and-defence-1_en, accesat la 30.04.2025.

¹⁵ European Defence Cooperation, *Permanent Structured Cooperation (PESCO)*, disponibil la [https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/permanent-structured-cooperation-\(PESCO\)](https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/permanent-structured-cooperation-(PESCO)), accesat la 29.04.2025.

În ceea ce privește rolul specific al României în contextul Cărții Albe a Apărării, un element fundamental îl reprezintă faptul că geografia nu se schimbă. Poziția strategică a României pe flancul estic al UE și NATO, în proximitatea Mării Negre, o transformă într-un nod esențial pentru proiectarea capacităților de apărare și descurajare, prin intermediul apărării aeriene și antirachetă, al coridoarelor de mobilitate militară și al consolidării securității în regiunea Mării Negre.

Un alt aspect important îl reprezintă alinierea planificării naționale a capabilităților la prioritățile stabilite la nivelul UE, ceea ce constituie o oportunitate pentru investiții directe în modernizarea forțelor armate române, în special în contextul deficitului de capabilități identificate la nivel european. În plus, în contextul dorinței UE de a construi o bază industrială de apărare mai puțin fragmentată și mai eficientă din punct de vedere al economiei de scară, sectorul românesc de apărare are oportunitatea de a accesa instrumente financiare europene (precum SAFE sau EDF) și de a participa la inițiative de achiziții colaborative de echipamente militare. În acest mod, România ar putea accelera planificarea multianuală, ar putea crește ritmul achizițiilor de echipamente și ar putea participa la mecanismele europene de finanțare pan-europeană.

Un rol important pe care România îl poate asuma este acela de punte între regiunea Mării Negre și instituțiile UE. Această poziționare ar consolida prezența strategică a României în cadrul UE și i-ar spori credibilitatea în procesele de negociere și luare a deciziilor. Prin apartenența simultană la UE și NATO, România are posibilitatea de a sincroniza dezvoltarea capabilităților sale de apărare cu ambele cadre instituționale, contribuind astfel atât la obiectivele de securitate națională, cât și la cele de securitate europeană. Totodată, România ar trebui să acorde prioritate consolidării rezilienței, de exemplu prin dezvoltarea *hub*-urilor logistice, constituirea de stocuri strategice și dezvoltarea infrastructurii cu utilizare duală, devenind astfel un nod regional de reziliență.

Concluzii

Cartea Albă a Apărării apare ca un răspuns strategic la deteriorarea continuă a mediului de securitate european și la ascensiunea unor puteri autoritare care încearcă să remodeleze ordinea globală. Documentul reflectă necesitatea identificării unor soluții pragmatice la intensificarea amenințărilor hibride și la adâncirea decalajului geopolitic dintre Europa și alți actori globali.

Cartea Albă identifică F. Rusă și R.P. Chineză drept principalii competitori strategici, percepend F. Rusă ca un actor agresiv, caracterizat printr-o postură nucleară beligerantă și prin utilizarea unor instrumente de influență destabilizatoare în vecinătatea Europei. În același timp, R.P. Chineză este considerată un actor ambițios, cu cheltuieli militare în creștere, progrese tehnologice semnificative și interese strategice caracterizate printr-un grad ridicat de opacitate.

Cartea Albă a Apărării conturează un plan pe mai multe niveluri pentru consolidarea apărării europene, prin dezvoltarea capabilităților militare ale statelor membre, consolidarea bazei industriale de apărare, intensificarea sprijinului financiar și logistic acordat Ucrainei, întărirea mobilității militare și promovarea inovării în domeniul tehnologiilor disruptive. Totodată, documentul evidențiază o serie de domenii prioritare, precum capabilitățile de lovire de precizie, sistemele cu drone și anti-drone, capabilitățile cibernetice și de război electronic, precum și protecția infrastructurii critice, care trebuie atât dezvoltate, cât și protejate prin mecanisme de prevenire sau reacție rapidă la acțiuni ostile.

În egală măsură, Cartea Albă subliniază faptul că reforma mecanismelor de guvernare este la fel de importantă ca dezvoltarea capabilităților militare, în special în contextul consolidării cooperării, guvernării și rezilienței. Acest proces presupune accelerarea proceselor decizionale, evaluări mai eficiente ale amenințărilor și o interoperabilitate solidă între Uniunea Europeană și NATO. Rolul ecosistemului instituțional al UE (*Consiliul European, Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene și Parlamentul European*) rămâne esențial în stabilirea orientărilor strategice, în alocarea resurselor financiare, în definirea politicilor economice și în exercitarea funcțiilor de control și supraveghere. Aceste instituții sunt completate de agențiile specializate ale Uniunii – Agenția Europeană de Apărare (EDA), Institutul Uniunii Europene pentru Studii de Securitate (EUISS) și Centrul Satelitar al Uniunii Europene (SatCen) – care contribuie prin expertiză tehnică și sprijin operațional.

Pentru România, Cartea Albă a Apărării reprezintă atât o responsabilitate, cât și o oportunitate strategică. Poziționarea geostrategică a României pe flancul estic al UE și NATO, în proximitatea Mării Negre, o plasează simultan în prima linie a riscurilor și în avangarda eforturilor de descurajare și apărare. România acționează nu doar ca o punte între UE și regiunea Mării Negre, sporindu-și relevanța strategică și influența în cadrul instituțiilor europene, ci și ca un partener esențial în dezvoltarea capabilităților europene în domeniul apărării aeriene și antirachetă, al coridoarelor de mobilitate militară și al conștientizării situaționale în regiunea Mării Negre. Apartenența simultană a României la UE și NATO oferă o oportunitate unică de a contribui la consolidarea interoperabilității, la întărirea descurajării și la dezvoltarea unor răspunsuri integrate la crize.

În final, Cartea Albă a Apărării subliniază că Europa se află într-un moment decisiv. Atingerea unui nivel deplin de pregătire până în anul 2030 necesită transformări structurale profunde, incluzând planificare strategică eficientă, investiții sustenabile în domeniul apărării, integrarea industriei de apărare și consolidarea legăturii transatlantice. Dacă aceste eforturi vor fi urmărite cu determinare, Uniunea Europeană ar putea să își consolideze semnificativ postura de descurajare, să își protejeze vecinătatea și să genereze beneficii economice extinse.

Concluzia generală este clară: ***Europa trebuie să treacă de la adaptarea reactivă la consolidarea proactivă a puterii strategice.*** Alegerea

este binară: *fie devine un actor strategic capabil să modeleze ordinea internațională, fie rămâne un spațiu strategic modelat de acțiunile altor actori.*

BIBLIOGRAFIE

- COMISA EUROPEANĂ, JOINT WHITE PAPER for European Defence Readiness 2030, disponibil la <https://defence-industry-space.ec.europa.eu/>, 2025;
- COMISIA EUROPEANĂ, Reprezentanța Europeană, Comisia prezintă Cartea albă pentru apărarea europeană și Planul de reînarmare a Europei „ReArm Europe – Readiness 2030”, disponibil la <https://romania.representation.ec.europa.eu/>, 2025;
- CONSILIUL EUROPEAN, EU investments in defence: Council and Parliament agree to support faster, more flexible and coordinated investments in European defence, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/>, 2025;
- EUROPEAN DEFENCE COOPERATION, Permanent Structured Cooperation (PESCO), disponibil la <https://eda.europa.eu/>, 2025;
- EUROPEAN EXTERNAL ACTION SERVICE, The Diplomatic Service of the European Union, A Strategic Compass for Security and Defence, disponibil la <https://www.eeas.europa.eu/>, 2025;
- SOARE A., Carta Albă a Apărării: Este momentul ca Europa să se înarmeze. SUA cred că sunt prea angajate în securitatea europeană și reduc rolul de garant al securității Europei, în Monitorul Apărării și Securității, disponibil la <https://monitorulapararii.ro/>, 2025;
- UE, Types of institutions and bodies, disponibil la <https://european-union.europa.eu/>, 2025.

